

32. Tiistaina 1 p. heinäkuuta 1930

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Ulkopuolella päiväjärjestyksen esitellään pöydällepäätös varten:

Valtioneuvoston ilmoitus erästä valtakunnan hallintoa koskevasta toimenpiteestään 934

Puhetta johtaa puhemies Virkkunen.

Eduskunnan kokoontuminen.

Puhemies: Keskeyttäessään viime huhtikuun 5 päivänä istuntonsa, eduskunta päätti kokoontua uudelleen ensi syyskuun 2 päivänä, ellei puhemies katsoisi olevan syytä jo sitä ennen kutsua eduskuntaa kokoon.

Viime kesäkuun 14 päivänä sain vastaanottaa herra pääministerin puhemiehelle osoittaman kirjelmän, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

„Pääministeri.

Helsingissä, 14 päivänä kesäkuuta 1930.

K. Herra Puhemies,

Tohtori P. Virkkunen.
Helsinki.

Sen johdosta, että kommunistinen kiihotus maassamme, jota voimassa olevien lakien

Siv.

nojalla ei voida riittävän tehokkaasti ennakolta estää, on kiihdyttänyt kansalaisten mieltä sen vastaiseen toimintaan siinä määrin, että järjestyshäiriöitä on jo sattunut, on hallitus päättänyt valmistaa m.m. esityksen laiksi, jolla annetaan hallitukselle valta yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sitä vaatiessa ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin yhteiskuntarauhan ja järjestyksen säilyttämiseksi.

Samassa tarkoituksessa on hallitus katsonut jo välttämättömäksi ryhtyä eräisiin poikkeuksellisiin toimenpiteisiin, joista hallitus haluaa antaa eduskunnalle selostuksen.

Näin ollen on minulla kunnia saattaa Herra Puhemiehen tietoon, että hallitus pitää puolestaan tarpeellisena eduskunnan kokoon kutsumisen lähiaikoina, huomioonottaen, että edellä mainittu esitys valmistuu noin viikon kuluttua.

Kunnioittaen

Kyösti Kallio.”

Puhemies: Luetun kirjelmän johdosta olen kutsunut eduskunnan kokoon täksi päiväksi kello 14:ksi. Ilmoitus eduskunnan kokoontumisesta on ollut julkaistuna niissä sanomalehdissä, joissa eduskunnan täysistunnoista kansliatoimikunnan päätöksen mukaisesti ilmoitetaan, sekä lisäksi Suomen Virallisessa Lehdessä, mitä paitsi tieto toimenpiteestäni on kirjallisesti lähetetty kullekin edustajalle.

Täysistunto aloitetaan siis. Toimitetaan nimenhuuto.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi varapuhemies Hakkila, edustajat K. Hakala, Ikola, Keto, Kyhälä, Lehto, Lindberg, Meri-

läinen, Palmgren, Perälä, Salo ja Tabell sekä valtiopäiville saapumatta jäänyt ed. Rosenberg.

Ilmoitusasiat:

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat: varapuhemies Hakkila toistaiseksi edustustoimen täyttämiseksi suoritettavaa ulkomaanmatkaa varten, edustajat Lindberg ja Salo toistaiseksi sairauden tähden, edustajat Keto ja K. Hakala yksityisasiain takia tästä istunnosta sekä ed. Palmgren heinäkuun 1 ja 2 päiväksi ulkomaanmatkan takia.

Kansanedustajan loukkaamattomuus.

Puhemies: Ed. J. F. Aalto on, vedoten valtiopäiväjärjestyksen 57 §:ään, pyytänyt saada puheenvuoron.

Keskustelu:

Ed. J. F. Aalto: Tässä tilaisuudessa on todettava, että useita eduskunnan jäseniä on laittomalla tavalla estetty saapumasta eduskuntaan. Tällä tavoin on häiritty eduskunnan ja edustajain työvapautta sekä loukattu maan perustuslakia. Valtiopäiväjärjestyksen 12 §:ssä sanotaan: „Älköön edustajaa ja edustajana toimimasta”. Säännös on siis selvä, joten ne tapaukset, joissa on eräitä edustajia estetty valtiopäiville saapumasta, ovat selvästi lainvastaaisia ja raskaita perustuslain rikoksia. Edelleen valtiopäiväjärjestyksen 14 §:ssä kosketellaan niinkään edustajain työvapautta ja saapumisvapautta eduskuntaan. Se, että edustajan vapautta pidetään tärkeänä, ilmenee myös siinä, että niissäkin tapauksissa, jolloin laillisilla perusteilla viranomaisten toimenpiteillä edustaja vangitaan, on siitä heti tieto annettava eduskunnan puhemiehelle. Tällä säännöksellä tietysti tarkoitetaan sitä, että siinä tapauksessa, että edustaja vangitaan, mahdollisesti aiheuttomastikin, voi eduskunnan puhemies ryhtyä heti asianmukaisiin toimenpiteisiin eduskunnan ja yksityisten edustajain oikeuksien valvomiseksi ja turvaamiseksi. Valtiopäiväjärjestyksen 15 §:ssä sanotaan: „Jos

joku valtiopäiväin aikana taikka edustajan ollessa matkalla valtiopäiville tahi valtiopäiviltä, sanoilla tahi teoilla loukkaa edustajaa tietäen hänet edustajaksi taikka jos joku valtiopäiväin jälkeen tekee väkivaltaa edustajalle hänen toimensa suorittamisen vuoksi, niin pidettäköön sitä asianhaaraa, että rikos tehtiin edustajaa vastaan, erittäin raskauttavana.”

Tällaisia rikoksia on nyt suoritettu useampiakin. Mutta näiden laittomuuksien johdosta ei tietääkseni ole ryhdytty toimenpiteisiin.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä on sitä mieltä, että ei ole tehty kaikkea, mitä tässä asiassa olisi voitu ja mitä olisi pitänyt tehdä. Edelleen on sosialidemokraattinen ryhmä sitä mieltä, että valtiopäiväjärjestyksen edellyttämä eduskuntatyö voi menestyksellisesti jatkua vain siinä tapauksessa, että sekä yksityisten edustajain että eduskunnan työrauha turvataan. Sen vuoksi, että ei ole ryhdytty äsken esittämiini valtiopäiväjärjestyksen säännöksiä edellyttämiin toimenpiteisiin niiden taholta, joille se olisi kuulunut, haluaa sosialidemokraattinen ryhmä kauttani esittää vastalauseensa ja samalla mielipiteenään ilmaista, että on vaadittava hallitusta ryhtymään niihin toimenpiteisiin, joita valtiopäiväjärjestyksin edellyttää. On otettava huomioon, että se seikka, että ne edustajat, joita on pidätetty, ovat kommunisteja, ja se, mitä muuten ajatellaan kommunistien toiminnasta, ei ole pääasia, sillä tässä on kysymys ei ainoastaan laittomista toimenpiteistä kommunistisia kansanedustajia vastaan, vaan tämä toiminta on kohdistunut eduskuntaan ja maan perustuslakeja vastaan.

Tämän olen tahtonut saattaa eduskunnan ja hallituksen sekä eduskunnan herra puhemiehen tietoon sosialidemokraattisen ryhmän kannan ilmaisuna sekä eduskunnan pöytäkirjaan merkittäväksi.

Ed. Estlander: Sedan denna sak, som av den senaste ärade talaren berörts, blivit bragt å bane, och oberoende av vilka riksdagsmän saken i detta nu gäller, ber jag att få hemställa hos herr talmannen, huruvida icke ifrågavarande synnerligen allvarsamma sakförhållande, att särskilda riksdagens medlemmar blivit hindrade att infinna sig, då detta förhållande stöder sig på allmänt kända och veterliga fakta, är av den natur,

att herr talmannen torde uti talmanskonferensen bringa på tal nödvändigheten av en utredning rörande samtliga härmed förnede omständigheter, ävensom, i händelse sådant kan finnas nödigt, föreslå de åtgärder, till vilka riksdagen borde skrida.

Ed. Kulmala: Pyydän myöskin ryhmämme puolesta esittää vastalauseen, että useita ryhmämme edustajia on vastoin perustuslakia estetty saapumasta eduskuntaan täyttämään valitsijain heille antamia velvollisuuksia. Jopa tässä laittomuudessa on menty niin pitkälle että junasta eduskuntaan matkalla on keskellä yötä riistetty edustajia ja viety tuntemattomille teille. Tämä on, kuten jokainen tietää, vastoin kaikkea perustuslakia ja kaikkea sitä suojaa, mitä laki säätää sekä yksityisille kansalaisille, edustajille että myöskin eduskunnan arvovallan alentamista. Vaikka tämä loukkaus tällä kertaa on kohdistettu työväenluokan edustajia vastaan, se ei suinkaan vähennä, vaan päinvastoin korooittaa rikoksen arvoa ja merkitystä.

Ed. K. Myllymäki: Kaikille edustajille, eduskunnan jäsenille on tunnettua, miten eräät edesvastuuttomat joukot eri puolilla maata, ovat suorittaneet kaikenlaisia väkivallantekoja. Näiden tapahtumain johdostahan on eduskuntakin kutsuttu koolle aikaisemmin kuin oli edellytetty. Onkin varmaa, että tämän hillittömän, viranomaisista, laista ja yleensä valtiovallasta välittämättömän kansanliikkeen rauhoittamisessa on eduskunnalla raskas työ edessään. Tämän vaikean tilanteen edessä on eduskunnan pidettävä ehdottomasti kiinni laista, omista oikeuksistaan ja arvovallastaan, josta seuraa, että sen työrauhaa ei saa häiritä. Mutta kun nyt on jo sattunut, että tämän laittomiin tekoihin ryhtyneen lapualaisen liikkeen toimesta on väkivaltaisesti estetty eräitä eduskunnan jäseniä saapumasta suorittamaan edustajatehtäviään ja kun tämä on tehty siinä mielessä, että eduskunnan kokoonpano siten muodostuisi heidän tarkoituserilleen suotuisammaksi, niin eduskunta ei voine olla ryhtymättä toimenpiteisiin jäsentensä ja oman työrauhansa turvaamiseksi.

Eduskunnan ei pitäisi ryhtyä minun käsittäakseni säätämään mitään lakia, ennenkuin se on saanut turvatuksi kaikille jäse-

nilleen oikeuden ottaa osaa eduskunnan työhön. Jos tämä laittomuuden tielle lähtenyt liike saa vapaasti määrätä kuka laillisesti valituista kansan edustajista saa ottaa osaa eduskuntatyöhön ja jos eduskunta alistuu tähän, niin mikä on silloin se valtioelin, joka enää tämän jälkeen pystyy palauttamaan järjestyksen tähän maahan. Jos eduskunta säätää lakia vajalukuisena osan sen jäsenistä ollessa väkivalloin ja laittomasti estettynä saapumasta täyttämään eduskuntatehtäviään, niin voidaanko näin säädettyjen lakien katsoa syntyneen laillisessa järjestyksessä? Eikö tällaisissa olosuhteissa säädettyillä laeilla ole kutakuinkin samanlainen merkitys kuin valtiokaappauksen kautta säädettyillä laeilla?

Eduskunta tosin on päätösvaltainen vajalukuisenakin ollen, mutta tästä ei luonnollisesti voi vetää sellaista johtopäätöstä, että se olisi päätösvaltainen, jos osa sen jäsenistä väkivalloin ja laittomasti, jonkun laittoman kansanliikkeen toimesta estetään saapumasta eduskuntaan täyttämään edustajatehtäviään. Jos näin menetellään, niin silloin tehdään mahdolliseksi suorittaa valtiokaappaus laillisin keinoin. Tuskin missään niissä maissa, joissa on valtiokaappauksia tehty, eduskunnassa tai parlamentissa olisi ollut yhtään semmoisia edustajia, jotka olisivat olleet kaappauksentekijäin kanssa samaa mieltä. Näissä oloissahan ei olisi tarvinnut muuta kuin poistaa eduskunnasta vastustajat ja jäljelle jääneiltä ottaa kaappaukselle siunaus. Meidän eduskuntamme tuskin avannee portin tällaiselle menettelylle ja kun se nyt heti istunnon alussa joutuu päättämään tässä kantansa, niin sen täytyy tämä harkita ilman ennakkoluuloa, kylmäverisesti, ottamatta lukuun, mihin ryhmään ne edustajat kuuluvat, joiden pääsy eduskuntaan on estetty.

Lopuksi minä pyydän yhtyä siihen käsitukseen, minkä ed. Estlander täällä esitti, että eduskunnan puhemiesneuvosto heti ryhtyy sellaisiin toimenpiteisiin, jotta laittomasti estetyille kansanedustajille käy mahdolliseksi saapua eduskuntaan ja että eduskunnassa nyt oleville taataan ehdoton työrauha. Muuten minä edellytän, että eduskunnan herra puhemies onkin jo tässä suhteessa ryhtynyt jonkinlaisiin toimenpiteisiin.

Ed. Rosenbergin edustajantoimen lakkaaminen.

Puhemies: Turun hovioikeudelta on puhemiehelle saapunut kirjelmä, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

„Turun Hovioikeus.

Turussa,
huhtikuun 7 p:nä 1930.
N:o 1511.

Eduskunnan Puhemiehelle.

Turun hovioikeus on tänään antamallaan päätöksellä tuominnut, paitsi muita, vangitun kansanedustajan sanomalehdentoimittajan Mauritz Fredrik Rosenbergin, Oulun kaupungista, valtiopetoksen valmistelusta pidettäväksi kolme vuotta kuritushuoneessa ja olemaan kuusi vuotta yli vapausrangaistusajan kansalaisluottamusta vailla, minkä hovioikeus täten saattaa Herra Puhemiehen tietoon.

Turun hovioikeuden puolesta:

J. V. Havu.

Leo Kartio.”

Puhemies: Valtiopäiväjärjestyksen 6 §:n 2 momentin 6) kohdan mukaan on vaalioikeutta vailla m.m. se, joka on tuomittu menettämään kansalaisluottamuksensa, olkoonpa tuomio lopullinen tai ei. Valtiopäiväjärjestyksen 8 §:ssä taas säädetään, että jos edustajaksi valittu henkilö menettää vaalikelpoisuutensa, lakkaa hänen edustajatoimensa. Kun nyt luetusta kirjelmästä nähdään, että Turun hovioikeus on tuominut edustaja Rosenbergin, paitsi kuritushuonerangaistukseen, olemaan 6 vuotta yli vapausrangaistusajan kansalaisluottamusta vailla, ehdottaa puhemiesneuvosto, että eduskunta mainittuihin valtiopäiväjärjestyksen säännöksiin nojautuen toteaisi ed. Rosenbergin edustajatoimen lakanneeksi.

Hyväksytään.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on tasavallan presidentin kirjelmän ohella eilispäivältä saapunut hallituksen esitys n:o 54 tasavallan suojelulaiksi, esitys n:o 55 valtiopäiväjärjestyksen sekä kunnallislakien ja vaalilakien muuttamisesta sekä esitys n:o 56 painovapausslain eräiden pykäläin sekä rikoslain 16 luvun 24 §:n muuttamisesta.

Valtioneuvoston ilmoitus erästä valtakunnan hallintoa koskevasta toimenpiteestään.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen esittelään pöydällepanoa varten valtioneuvoston ilmoitus erästä valtakunnan hallintoa koskevasta toimenpiteestään. Sihteeri lukee valtioneuvoston ilmoituksen.

Sihteeri lukee:

Eduskunnalle.

Juuri ennen Eduskunnan keväällä tapahtunutta hajaantumista, viime huhtikuun 3 päivänä, oli Eduskunnassa hallitukselle tehtyjen kahden välilyksymyksen yhteydessä käsiteltävänä vähän aikaisemmin Vaasassa suoritettu Työn Ääni-nimisen kommunistisen sanomalehden kirjapainon väkivaltainen särkeminen.

Ennenkuin viranomaisten tutkimukset särkemistyön suorittajista oli saatu loppuun, asianomaiset itse ilmoittautuivat viranomaisille sekä samalla suuri joukko Etelä-Pohjanmaan eri pitäjistä olevia kansalaisia ilmoittautui joko teon avustajiksi tai sen aatteellisiksi tukijoiksi.

Kun tämän ilmoittautumisen perusteella vireillepantu oikeudenkäynti viime kesäkuun 4 päivänä tuli Vaasan kaupungin raastuvanoikeudessa toistamiseen käsiteltäväksi, järjestivät Etelä-Pohjanmaalla olevat särkemistyön aatteelliset kannattajat samaksi päiväksi Vaasaan suuren mielenosoitusretken. Jutun käsittelyn aikana osa mielenosoitusretkeen osaaottaneista aikaansai vakavia järjestyksenhäiriöitä itse oikeuspaikalla, jolloin kirjapainoa omistavan yhtiön asianajajana toiminut kansanedustaja Asser Salo riistettiin viranomaisten käsistä, näiden yrittäessä

hänen turvallisuuttaan suojella, minkä jälkeen kansanedustaja Saloa autolla kuljetettiin eri tahoilla Vaasan lääniä ja asianomaisen sisäasiainministerille tekemän ilmoituksen mukaan jonkinverran pahoinpideltiin. Seuraavana päivänä hänet kuitenkin laskettiin vapaaksi.

Tämä Vaasassa sattunut tapaus, joka oli ilmaus siitä yhä vihamielisemmäksi muuttuvasta mielialasta kommunistien julkista ja salaista toimintaa vastaan, mikä oli levinnyt kaikkiin osiin maata, vaikutti erittäin kiihdyttävästi etenkin Pohjanmaalla, mutta myös muissa osissa maata, niin että osottautui toistaiseksi mahdottomaksi poliisitoimenpitein saada käyntiin tutkimuksia Vaasassa tapahtuneiden järjestyshäiriöiden selvittämiseksi ja syyllisten saattamiseksi tuomioistuimen tutkittavaksi. Kansanedustaja Salon tapaus oli myös merkkinä toisiin samantapaisiin kyyditsemisiin, jotka eräissä tapauksissa ovat johtaneet siihen, että asianomaiset on viety Suomen-Venäjän vastaiselle rajalle. Näin on tapahtunut siitä huolimatta, että sekä poliisi- että rajavartioviranomaiset ovat saaneet määräyksen tehdä voitavansa tällaisten tekojen estämiseksi.

Se oma-aloitteinen joukkotoiminta, minkä kommunistien ärsyttävä julkinen esiintyminen oli manannut esiin, kiihtyi edelleen siihen määrään, että laajat piirit maakunnan väestöä Vaasan, Oulun ja Kuopion ympäristöillä varustautuivat retkiin, joiden tarkoituksena oli kaikissa näissä kaupungeissa väkivaltaisesti estää kommunististen sanomalehtien ilmestyminen. Niinikään Helsingissä ilmeni vakava vaara samanlaisista toimenpiteistä täällä olevaa kommunistista kirjapainoa vastaan. Kaikissa näissä tapauksissa oli siksi valtavia joukkoja uhkauksen takana, että poliisitoimin olisi ollut mahdollonta väkivaltaa estää. Näin ollen oli syytä peljätä vakavia yhteentörmäyksiä kommunistien ja muiden kansalaisryhmien välillä. Tilanne oli siinä määrin jännittynyt, että tällaiset tapahtumat olisivat voineet aikaansaada ennakolta arvaamattomia seurauksia. Tähän nähden valtioneuvosto katsoi välttämättömäksi ensin valtuuttaa Vaasan läänin maaherran, vähän myöhemmin Oulun ja Uudenmaan läänin maaherrat ja lopuksi Kuopion läänin maaherran siinä tapauksessa, ettei muilla keinoin olisi mahdollista ylläpitää järjestystä, estämään lääneissään olevat kommunististen lehtien kirjapainot

toistaiseksi painattamasta ja julkaisemasta kommunistishenkisiä sanomalehtiä ja muita määräaikaista julkaisuja. Kaikki mainitut maaherrat ovatkin arvioineet tilanteen paikakunnillaan niin jännitetyksi, että ovat antaneet kerrotunlaisen kiellon.

Tällä toimenpiteellä on ollut sikäli rauhoittava vaikutus, että kaikki vakavanlaatuiset yhteentörmäykset voitiin välttää. Sen sijaan ei ole voitu estää erinäisiin kommunistisiin kansanedustajiin ja muihin toimihenkilöihin kohdistuneita toimenpiteitä.

Antaessaan varemmin mainituille maaherroille valtuudet estää kommunististen sanomalehtien ja muiden määräaikaisten julkaisujen painattaminen hallitus oli tietoinen, ettei sillä ollut tälle toimenpiteelleen suoranaista tukea voimassa olevassa laissa. Hallitusmuodon 16 § edellyttää, että sodan ja kapinan aikana on välttämätöntä ryhtyä yleisiä kansalaisvapauksia rajoittaviin toimenpiteisiin, mutta sitä lainsäädäntöä, mikä hallitusmuodon mukaan on tätä varten tarpeen, ei toistaiseksi ole aikaansaatu. Kuitenkin on kaikkialla tunnustettu oikeusperiaate, ettei mikään valtio saa sallia sen olemassaoloa ja turvallisuutta uhkaavaa toimintaa sekä ettei hallitusvalta saa toimeentomana sallia hyökkäyksiä valtakunnan olemassaoloa, turvallisuutta tai järjestystä vastaan. Valtiovallalla on senvuoksi katsottava olevan oikeus vaikkei yksityiskohtaisia nimenomaisia säädöksiä siitä sisällykään lakeihin, ryhtyä välttämättömiin toimenpiteihin järjestyksen säilyttämiseksi ja palauttamiseksi. Kun oli olemassa tällainen tilanne, niin valtioneuvosto katsoi velvollisuudekseen tehdä tilanteen pelastamiseksi sen, minkä katsoi välttämättömäksi. Samalla kuitenkin hallitus piti tarpeellisena Eduskunnan puhemiehelle esittää kutsuttavaksi koolle Eduskunnan, jolle hallitus on toiminnastaan vastuunalainen.

Kun hallitus tänään jättää Eduskunnalle eräitä valmistamia lakiesityksiä, jotka sen mielestä ovat olojen rauhallista kehittämistä silmälläpitäen välttämättömiä, se samalla tahtoo täten tehdä Eduskunnalle valtiopäiväjärjestyksen 36 §:n mukaisen ilmoituksen edellä selostetusta valtakunnan hallintoa koskevasta toimenpiteestään, odottaen, että Eduskunta toimenpiteen hyväksyy.

Helsingissä, 1 päivänä heinäkuuta 1930.

Kyösti Kallio.

33. Keskiviikkona 2 p. heinäkuuta 1930

kello 12.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Siv.

Esitellään:

- 1) Hallituksen esitys n:o 54 tasavallan suojelulaiksi 939
- 2) Hallituksen esitys n:o 55 valtiopäiväjärjestyksen sekä kunnallislakien ja vaalilakien muuttamisesta.. 952
- 3) Hallituksen esitys n:o 56 painovapauslain eräiden pykälien sekä rikoslain 16 luvun 24 §:n muuttamisesta 957

Ulkopuolella päiväjärjestyksen esitellään:

Valtioneuvoston ilmoitus erästä valtakunnan hallintoa koskevasta toimenpiteestä 958

Puhetta johtaa puhemies Virkkunen.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi varapuhemies Hakkila sekä edustajat Kyhälä, Lehikoinen, Lehto, Lindberg, Meriläinen, Palmgren, E. Pekkala, Perälä, Salo ja Tabell.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

- 1) Ehdotuksen tasavallan suojelulaiksi sisältävä hallituksen esitys n:o 54 esitellään.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa esityksen lähettämistä perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Pääministeri Kallio: Herra puhemies! Arvoisat edustajat!

Kuten täällä eduskunnan herra puhemies edellisessä istunnossa ilmoitti, on hallitus esittänyt sen toivomuksen, että eduskunta kutsuttaisiin koolle laatimaan lakeja, jotka maan rauhallisen kehityksen kannalta näytävät välttämättömiltä, jotapaitsi hallitus on halunnut viivytyksettä saattaa eduskunnan tietoon ne poikkeukselliset toimenpiteet, joihin hallitus on ryhtynyt sisäpoliittisen tilanteen rauhoittamiseksi ja järjestyksen säilyttämiseksi.

Lähettämässäni, täällä eilen luetussa kirjelmässä, olen esittänyt jo sen perussyyn, mistä häiriintynyt sisäpoliittinen tilanne johtuu ja ilmoittanut myös, että olojen rauhallinen kehitys vaatii lainsäädäntötoimenpiteitä, lisättyjä valtuuksia, joiden kautta ja avulla voidaan kommunistinen kiihoitus ja muut tapahtuneet järjestyshäiriöt estää.

Hallitus on laatinut ohjelman, joka sisältyy näihin nyt eduskunnalle jätettyihin lakiesityksiin, jotka, mikäli ne tulevat laiksi, jota hallitus pitää välttämättömänä, antavat hallitukselle sellaiset valtuudet, joiden avulla lakipohjaisen kehityksen tietä päästään siihen tulokseen, ettei valtiolle ja yhteiskunnalle vihamieliset ainekset saa tilaisuutta toimia maan eduskunnassa ja kuntien luottamustoimissa. Pintapuolisesti katsotuna näyttää tämä epäkansanvaltaiselta ja tullaan sitä sanomaan ajatuksenvapauden sorroksi, työväen oikeuksien riistämiseksi. Mutta jos on niin, että kansanvaltaista, la-

kipohjaista kehitystä ja yhteiskunnallista järjestystä uhkaa vaara, niin terveen kansanvallan täytyy pystyä laillisin keinoin järjestämään puolustuskeinot vaaran torjumiseksi (Eduskunnasta: Oikein!). Kansan oma-alotteinen toiminta, tulkoon se miltä taholta tahansa, vie harhaan ja kurittomuuteen, sen olemme jo meilläkin nähneet, ja nostaa esiin epäkansanvaltaisia pyrkimyksiä.

Sentähden on maan eduskunnan, kansanvaltuutettujen, annettava keinot ja takeet, että kaikki ulkoparlamentaarinen toiminta voidaan torjua.

Kun nykyinen hallitus viime elokuussa ryhtyi toimeensa, niin kiinnitin minä hallituksen ohjelmapuheessa erikoista huomiota yhteiskuntavastaisen kiihoituksen vastustamiseen.

Tähän oli sentähden erikoinen syy kun kommunistisen internationalen toimesta koetettiin täällä saada aikaan kasvava kiihoitus kommunismin levittämiseksi moninaisilla tavoilla punaisten päivien merkeissä. Vuoden 1929 vapustahan piti ohjeiden mukaan järjestää yli maailman ulottuva punainen päivä ja edellinen hallitus sai täällä eduskunnassa selostaa toimenpiteitään elokuun punaisen päivän johdosta.

Nämä punaiset propagandapäivät jatkuivat erinimisinä pitkin viime vuotta. Marraskuussa järjestettiin poliittisten vankien syömälakko, jota piti tukea sitten suurlakolla, josta kumminkin tuli täydellinen fiasko. Kun tämän kiihoituksen ohella kommunistiset sanomalehdet käyttivät jatkuvasti kiihoittavaa kirjoitustapaa, niin antoi hallitus jo syyskuussa esityksen painolain koventamisesta vaikka se ei tullut sillä istuntokaudella eduskunnassa esille. Kun kommunistien varsinkin nuorisjärjestöjen toiminta kiihtyi yhä enemmän, niin kohdisti kansa huomionsa entistä enemmän tähän liikkeeseen ja vaati suurissa kokouksissa sen toiminnan lopettamista.

Joulukuussa antoi hallitus esityksen muutoksista yhdistyslakiin, jonka eduskunta hyväksyi ja jonka avulla onkin voitu kommunistinen nuorisojärjestötoiminta tukahduttaa lamaan.

Sen sijaan eduskunta ei viime maaliskuussa hyväksynyt hallituksen painolakia koskevaa esitystä.

Tämä eduskunnan enemmistön kielteinen kanta herätti laajoissa kansalaispiireissä

suuttumusta ja mielipahaa. Ilmoitin jo silloin eduskunnan istunnossa, ettemme luovu painolain koventamisedotuksesta, vaikka emme onnistuneet saamaan sitä sillä kertaa laiksi. Sen tähden olemme nyt valmistaneet tästäkin uuden esityksen, joka myös on näiden uusien esitysten joukossa.

Kokemus on kuitenkin osoittanut, ettei kommunistista kiihoitusta voida voimassa olevien lakien perusteella kyllin ehkäistä. Kansalaisten on mahdotonta käsitellä, miten on mahdollista, että sama puolue, vaikka toisennimisenä, voi olla mukana eduskunnassa, vaikka se vuonna 1925 Korkeimman oikeuden päätöksellä on lakkautettu. Täytyy myöntää, että lainsäädännössämme on tässä suhteessa aukkoja.

Nämä aukot ovat tulleet entistä selvemmin esille, kun on määrätietoisesti ryhdytty vaatimaan kommunistien yhteiskunnallisen vaikutusvallan lopettamista. Nämä vaatimukset ovat aste asteelta paisuneet valtavaksi kansanjoukkoliikkeeksi, joka on haihtunut eräisiin valitettaviin omavaltaisiin tekoihin, vaan jonka ydinajatus, kommunistisen toiminnan ja vaikutusvallan lopettamispyrkimystä eivät saa lainsäätäjäkään jättää huomioonottamatta. Sen tähden on lainsäädäntöämme kehitettävä, aukot täytettävä, että yhteiskuntaa vastaan tähdättyjä voimia voidaan vastustaa oikeusjärjestyksemme tarjoamilla keinoilla.

Meidän kansanvaltainen valtiopäiväjärjestyksemme näyttää kaipaavan lisäsääntöksiä, joiden avulla entistä paremmin voidaan estää valtio- ja maanpetoksellinen toiminta ja samalla pitää luja yhteiskunnallinen järjestys järkkyneissäkin oloissa.

Siihen tähtää esillä oleva Tasavallan suojelulaki. Se ehdotetaan laadittavaksi pysyväksi laiksi, vaikka sen soveltaminen tulee kysymykseen vain silloin, milloin valtakuntaa uhkaa vaara taikka milloin yleistä järjestystä on tuntuvalta tavalla häiritty taikka yleinen järjestys ja turvallisuus on vakavasti uhattuna.

Näissä tapauksissa ehdotetaan Tasavallan Presidentille annettavaksi valta asetuksella säätää toimenpiteitä, jotka vaaran torjumiseksi harkitaan välttämättömiksi. 1 §:ssä oleva valtuus on kieltämättä sangen pitkälle menevä, vaan kun ottaa huomioon 2 §:n, jossa on säädös, että annetut asetukset on peruutettava, mikäli eduskunta niin päättää, niin täytyy myöntää tämä kansan-

valtaisimmaksi muodoksi, mitä suojelulaille voi kuvitella. Jos meillä olisi ollut voimassa tällainen tasavallan suojelulaki, niin ei varmaankaan nytkään olisi päässyt syntymään sellaista sisäpoliittista tilannetta, kuin mikä meillä nyt on vallalla.

Eduskunnalla on mielestäni täysi syy täydentää lainsäädäntöä ja antaa hallitukselle valtuudet, joilla hyökkäykset yhteiskuntaamme vastaan voidaan torjua tai ennakkoliisesti estää.

Tällä tasavallan suojelulailla, yhdistyslailla ja painolailla, joihin olen viittannut, ei saavuteta kumminkaan vielä sitä päämäärää, että kommunistit voitaisiin laillisin keinoin estää eduskuntaan ja kuntien valtuustoihin tulemasta.

Tätä silmälläpitäen sisältyy tähän lakisarjaan myös esitys valtiopäiväjärjestyksen, kunnallislakien ja vaalilain muuttamiseksi.

Hallitus ei esitä tämän yhteydessä rajoituksia itse äänioikeuteen, vaan pyrkii siihen, ettei valtio- ja yhteiskuntajärjestykselle vihamieliset henkilöt saa olla edustettuina eduskunnassa ja kuntien valtuustoissa.

Tasavallan suojelulain esillä ollessa en tahdo eikä siihen ole mahdollisuuttakaan näiden toisten lakien asialliseen puoleen puuttua, vaikka olen tahtonutkin huomauttaa, että sen päämäärän saavuttaminen, johon hallitus pyrkii, edellyttää näiden kaikkien lakiehdotusten hyväksymistä.

Myöskin katson olevan syytä lausua eduskunnalle vielä sen toivomuksen, että myöskin hallituksen viime marraskuussa jättämä esitys sotatilalain, joka on suuressa valtiokunnassa ja jota hallitusmuodon 16 § edellyttää ja joka 10 vuotta on ollut eri esitysten pohjalla vireillä, käsiteltäisiin nyt näiden esitettyjen lakiesitysten ohella, koska sen käsittely ei jatka ainakaan sanottavasti eduskunnan koolla oloa.

Kuten lausunnostani käy selville, kaipaa lainsäädäntömme mainituissa suhteissa täydentämistä ja sen tähden hallitus katsoo niiden kiireellisen hyväksymisen välttämättömäksi.

Oikeusministeri Kaila: Kunnioitettu herra puhemies!

Se häikäilemätön, jopa toisinaan kerrassaan röyhkeä yhteiskunnanvastainen kiihoitus, jota kommunistinen puolue on niin hyvin salaisesti kuin julkisesti harjoittanut maassamme senkin jälkeen kuin tämä puolue Suomen työväenpuolueen nimisenä oli

korkeimman oikeuden näätöksellä maaliskuun 16 päivänä 1925 lakkautettu, on isänmaallisesti ajattelevissa kansalaisissa herättänyt vakavaa huolestumista, joka vihdoin on syventynyt sellaiseksi suuttumuksen myrskyksi, jonka vaikutuksia nyt saamme nähdä ja kokea. Yhteiskunta tuntuu natisevan liitoksissaan, sen rauha ja tasapaino on järkytetty. Kommunistit ovat laillisuuden varjolla pyrkineet laittomuuteen, nyt he saavat kokea, että laittomuuksienkin kautta pyritään takaisin laillisuuteen. Ei ole tarkoitus eikä tarvis tässä yhteydessä luonnehtia kommunismin olemusta, menettelytapoja ja päämääriä, sillä ne ovat kyllin tunnetut. Tahdon senvuoksi vain lyhyesti perustella nyt eduskunnassa käsiteltävänä olevaa tasavallan suojelulakiehdotusta, jonka ja hallituksen muiden esitysten yhteisenä tarkoituksena on panna kerrassaan sulkua kommunistien julkeudelle, jota on saatu, suureksi vahingoksi valtakunnan asioiden hoidolle, jo aivan liian kauan kärsii.

Kaikkialla tunnustettu oikeusperiaate on, ettei mikään valtio voi sallia sen olemassaoloa ja turvallisuutta uhkaavaa toimintaa ja ettei hallitusvalta senvuoksi saa toimettomana sallia hyökkäyksiä valtion peruselin-ehtoja vastaan. Valtiovallalla on oikeus, vaikkei yksityiskohtaisia nimenomaisia säännöksiä siitä sisällykään kirjoitettuuihin lakeihin, ryhtyä välttämättömiin toimenpiteisiin järjestyksen säilyttämiseksi ja palauttamiseksi, samoin kuin sillä on velvollisuus toimia lain pyhyyden ja kunnioituksen ylläpitämiseksi. Tämä sama periaate on erityisesti oikeutettu demokraattisissa tasavalloissa, joissa jokainen vaatimattominkin kansalainen voi saada äänensä kuuluville lainsäädäntöelimien kautta vaikuttamalla niiden kokoonpanoon, ja joissa kansanvaltaisesti kokoonpantu eduskunta voi valvoa ja arvostella niitä toimenpiteitä, joihin hallitus katsoo välttämättömäksi ryhtyä maan ja kansan parhaaksi. On kuitenkin sekä välttämätöntä että luonnollista, ehkäpä eritotenkin juuri kansanvaltaisissa valtioissa, että kansakunnan oma tahto lakiin puettuna ilmaisee niin hyvin ne taraukset, jolloin erityisiä valtuuksia on käytettävissä, kuin myöskin mitkä ja miten laajat nämä valtuudet ovat, samalla kuin kansan edustajakunnan tulee voida valvoa näiden valtuuksien käyttöä. Eräiden muiden maiden oikeusjärjestykset ovatkin ottaneet huomioon muuten rauhallisissa oloissa joskus sattuvat poik-

keukselliset tilanteet ja sisältävät senvuoksi säännöksiä, joiden mukaan hallituksella määrättyissä olosuhteissa on oikeus ja velvollisuus ryhtyä määrättyihin varokeinoin ja ennakoestaviin toimenpiteisiin. Niinpä esimerkiksi Saksan valtiosäännön 48 artikla antaa valtakunnan presidentille oikeuden, kun yleistä turvallisuutta ja järjestystä on huomattavasti häiritty tai vaarannettu, ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin turvallisuuden ja järjestyksen palauttamiseksi, tarpeen vaatiessa asevoimin. Tässä tarkoituksessa on hänellä oikeus ohimenevästi säätää poikkeuksia valtiosäännön kansalaisten perusoikeuksia turvaavista säännöksistä. Toimenpiteistä, joihin presidentti tämän lainkohdan nojalla ryhtyy, on hänen viipymättä ilmoitettava valtiopäiville. Toimenpiteet ovat valtiopäivien vaatimuksesta peruutettavat.

Meillä viime aikoina sattuneet tapaukset osoittavat selvästi, miten välttämätöntä on että kansanvaltaisella pohjalla lepäävään valtiojärjestyksemme liitetään säännöksiä, joiden avulla voidaan estää kaikenlainen valtio- ja maanpetoksellinen toiminta ja ylläpitää yhteiskuntarauhaa järjestyksessäkin oloissa, ja siinä tarkoituksessa onkin hallitus valmistuttanut käsillä olevan ehdotuksen tasavallan suojelulaki.

On nimenomaan korostettava sitä seikkaa, että tasavallan suojelulakiehdotus perustuu täysin kansanvaltaiselle pohjalle, kun ratkaisulta on viime kädessä pidätetty eduskunnalle. Ne, jos niin voi sanoa, „siviilivaltuudet”, jotka ehdotuksen mukaan tasavallan presidentille annetaan, eivät myöskään ole laajempia eikä kauaskantoisempia, kuin ne muuten rauhalliset olosuhteet, joissa ne on tarkoitettu käytettäväksi, edellyttävät.

Tasavallan suojelulaki on tarkoitettu eräänlaiseksi rinnakkaissäännökseksi H. M. 16 §:ssä edellytetyille sotatilalainsäädännölle, jonka nopea aikaansaaminen myöskin on välttämätön. Niiden pääasiallinen erotus on se, että sotatilalaki edellyttää sota- tai kapinatilannetta tai sellaisen tilanteen uhkaa, mutta tasavallan suojelulaki sitä vastoin sellaisia rauhanomaisia oloja, joissa sota, kapinaa tai niiden uhkaa ei ainakaan vielä ole, vaikka rauhattomuutta, levottomuutta tai järjestyksen häiriöitä on sattunut tai uhkaa sattua.

Kun kansanvaltaista, lakipohjaista yhteiskuntajärjestystä uhkaa vaara, on myöskin puolustuskeinoja vaaran torjumiseksi kehitettävä. Kansanvallalla on paljoa suurempi

moraalinen oikeutus käyttää tarkoituksenmukaisia keinoja itsepuolustukseksi kuin harvain- tai yksinvallalla. Ellei kansanvalta tätä ymmärrä ja tunnusta, antaa se vastustajansa käteen aseita omaksi tuhokseen. Parlamenttarismin vastustajille ei ole annettava näennäistä aihetta väittää, että parlamenttarismi on kykenemätön elämään, kehittymään ja mukaantumaan oleviin oloihin. Eduskunnalle tarjotaan nyt käteen aseet parlamenttarismin puolustamiseksi, horjutetun yhteiskuntarauhan turvaamiseksi ja järkytetyin tasapainon ennalleen palauttamiseksi. Tasavallan suojelulaki on tällainen laillinen, kansanvaltainen ja länsimaisen kulttuurivaltion arvon mukainen keino, jolla hyökkäykset kansanvaltaista valtiojärjestystä vastaan voidaan ennakoestavien toimenpitein torjua. „Parlamenttarismin pulan” ei ole annettava kärkeä, pitäköön eduskunta kaikkiin laillisiin keinoin huolen siitä, ettei parlamenttarismin etsikko aika saa hukkaan umpeenkulua.

Ed. R y ö m ä: Käsiteltävänä oleva hallituksen lakiesitys on lievimmin sanoen outo. Siinähan luovutetaan tasavallan presidentille, s. o. tasavallan hallitukselle, oikeus asetuksella kumota eräitä oleellisen tärkeitä hallitusmuodon turvaamia kansalaisoikeuksia. Herra pääministeri mainitsikin m. m. painovapaus-, kokoumisvapausoikeudet, ja näihin liittyvät lisäksi persoonallinen koskemattomuus, omaisuuden turva ja kaikki muut tällaiset hallitusmuodolla turvatut oikeudet. Tosin tämän lain 2 § myöntää eduskunnalle oikeuden kumota hallitusmuodon muutoksia koskevat asetukset. Mutta tämä 2 § on tässä suhteessa sangen epäselvä. Meidän tiedämme, että perustuslakia voidaan muuttaa ainoastaan $\frac{2}{3}$ äänen enemmistöllä ja sen muutoksia voidaan kiireellisesti käsitellä ainoastaan $\frac{5}{6}$ äänen enemmistöllä. Kun tämän pykälän lukee, näyttää siltä, että eduskunta voisi yksinkertaisella äänen enemmistöllä saattaa kyseessäolevan asetuksen voimaan, että siis eduskunta voisi toisin sanoen yksinkertaisella äänenenemmistöllä ja kiireellisestikin hyväksyä perustuslain muutoksen voimassaolemaan. Tämä käy minusta aivan selvästi ilmi tämän pykälän sanamuodosta. Asetus saatetaan ainoastaan eduskunnan tietoon eikä eduskunnan hyväksyttäväksi. Jos se saatettaisiin eduskunnan hyväksyttäväksi, edellyttäisi se, että muutos olisi voimassa vain, jos eduskunta hyväksyisi sen hallitusmuodon ja valtiopäiväjär-

jestyksen säännösten mukaisesti. Tämän mukaan, niinkuin sanottu, se muuttaa kokonaan järjestelmän, saattaa asiat sille kannalle, että eduskunta voi yksinkertaisella äänten enemmistöllä saattaa sellaisen perustuslain muutoksen voimaan, jonka hallitus tämän tasavallan suojelulain perusteella on ensin hyväksynyt ja saattanut käytäntöön. Kuten näkyy, on tämä niin oleellisesti muuttava meidän nykyistä valtiomuotoamme, hallitusmuotoa ja valtiopäiväjärjestystä, että on tarkkaan harkittava ennenkuin tällaisiin muutoksiin ryhdytään.

Tämän lakiesityksen perusteluista käy esiin, että tämä laki on ensikädessä tarkoitettu n. s. kommunismivastaaan. Nyt on tehtävä kysymys, onko tosiaankin kommunismi tällä kertaa maassamme leviämässä entisestään ja onko se nyt erikoisena vaarana meidän yhteiskuntajärjestyksellemme ja valtiolliselle olemuksellemme. Minusta tuntuu jo suoralta kädeltä sanoen, että kommunismi, ainakin meidän sosialidemokraattien mielestä, on ollut vähenemässä ja kommunistinen liike heikkenemässä.

Socialidemokraattinen puolue on käynyt taistelua kommunismia vastaan yli 10 vuotta. Voisin sanoa, että ratkaisevin tapahtuma kommunismin vastustamisessa meidän maassamme oli socialidemokraattinen puoluekokous v. 1919. Jos tässä puoluekokouksessa kommunistit olisivat päässeet voitolle, niin voin vakuuttaa, että sisäpoliittinen tilanne maassamme olisi ollut aivan toinen. Puoluekokouksemme v. 1919 ratkaisi sen, että kommunismi jäi meidän maassamme pieneksi lahkoliikkeeksi, jolla on ollut ainoastaan pieni kannatus työväenluokan keskuudessa. Sitten näiden 10 vuoden aikana ovat socialidemokraattisen puolueen puhujat harjoittaneet laajaa valistustoimintaa työväenluokan omassa keskuudessa kommunismia vastaan, selittäneet kommunismin epäkansanvaltaista luonnetta ja myöskin sen vihamielistä suhtautumista maan itsenäisyyteen ja muita vastaavia seikkoja. Ja me eduskunnan jäsenet voimme olla vakuutettuja siitä, että tämän socialidemokraattisen puolueen voimakas valistustoiminta vain on kyennyt pitämään kommunistisen liikkeen siksi pienenä, mitä se itse asiassa meidän maassamme on ollut. Ja toiselta puolen voimme olla vakuutettuja siitä, että, jos olisi vain paljailla lakitoimenpiteillä ja muilla senkaltaisilla toimenpiteillä pyritty kommunismia vastustamaan, ei siinä olisi niinkään hyvin onnistuttu.

Lisäksi on huomautettava, että viime aikoina rupesti kommunistinen liike maassammekin hajoamaan samalla tavalla kuin useissa muissa maissa. Mehän tunnemme „hoipertelijain” suunnan, joka omine lehtineen rupesti toimimaan ja sillä tavalla heikentämään kommunistisen liikkeen vaikutusta työväenluokkamme keskuudessa. Samalla tavalla on tunnettua, että ammattijärjestö, joka on ollut kommunistien käsissä ja on edelleenkin, on nyt juuri hajonnut kahteen osaan, kun sosialidemokraatit ovat siitä eronneet ja eroavat parhaillaan, jotenka tämäkin tärkeä ase kommunistien käsistä on nyt mennyt.

Voi siis kysyä, että miksi nyt niin kiihkeästi on ryhdytty kommunismia vastaan taistelemaan ja vaatimaan tällaisia tärkeitä perustuslain muutoksia ja muita vastaavia toimenpiteitä. (Keskustasta: Että saadaan kokonaan loppumaan!) Kun asiaa tällä tavalla tosiseikkojen pohjalla arvestelee, täytyy sanoa, ettei tosiaankaan löydy siihen mitään olennaista pohjaa. Varmaa on, että kommunismi olisi, jos se olisi saanut rauhassa jatkaa toimintaansa rappeutumistaan rappeutunut ja sen vaikutus yhteiskuntaelämään olisi heikentymistään heikentynyt. Itse herra pääministerikin täällä sanoi, että kommunistien viimeiset toimenpiteet ovat muodostuneet fiaskoksi, kuten n. s. suurlakko ja muut vastaavat toimenpiteet. Minä luulen, että herra pääministerikin on vakuutettu siitä, että koko toiminta olisi muuttunut fiaskoksi ilman lakejakin, mutta että ulkopäin tullut painostus on saattanut hallituksen näitä lainsäädäntötoimenpiteitä esittämään.

Tässä hallituksen esityksessä sanotaan ainakin epäsuorasti, että se on myöskin tähdäty n. s. lapualaista liikettä vastaan, ja minä myönnän, että hallitus tällä kertaa tarvitsisikin voimakkaita aseita ennenkaikkea juuri tämän liikkeen estämiseksi muodostumasta yhteiskunnalle vaaralliseksi. Mutta minä olisin odottanut, että hallitus, sensijaan että se nyt painostaa näitä uusia lakeja ja muutoksia hallitusmuotoon, olisi koettanut enempi painostaa sotatilalain hyväksymistä, sillä sehän jo antaisi hallitukselle ne aseet, jotka se tarvitsee sellaista joko puoli- tai kokokapinallista liikettä vastaan, jota lapualaisliike nykyisessä muodossaan näyttää olevan.

Mitä tähän itse lakiin tulee, niin maalais-

liitto ja sen sanomalehdistö viime vuonna nauroi kokoomuksen esitykselle, joka täällä eduskunnassa tehtiin valtakunnan suojelulaisiksi. Tuntuu omituiselta, että sama puolue hallituksineen näin nopeasti on muuttanut mielipidettään ja nyt tuo saman esityksen eduskuntaan ja vaatimalla vaatii eduskuntaa sen yhtäkkiä muutamana päivänä tässä kesähelteessä hyväksymään. Minä myönnän, että tämä laki mahdollisesti ei olisi vaarallinen jonkun maalaisliittolaisen tai muun demokraattisen puolueen hallituksen käsissä, mutta se on muodoltaan niin laaja ja se antaa hallitukselle niin täydellisen avoimen valtakirjan, että joku muu hallitus, joka ei ole suopea kansanvallalle, voi tämän lain kautta vetetönnästi ja kivottomasti toimeenpanna jotenkin täydellisen vallankaappauksen, koska se tämän lain avulla voi panna kaikki vastustajansa poikkeustilaan ja ottaa niiltä kaikki hallitusmuodon turvaamat oikeudet pois. Ja se on ennenkaikkea tällaisen tilanteen vuoksi kuin lakia ei voida hyväksyä. Minä ehdotankin, että eduskunta tämän lain jättäisi hyväksymättä. Me voimme luottaa siihen, että meidän kansassamme rauhalliset ainekset ovat aina voitolla ja että meillä ilman poikkeuslakeja selvittää vastedes niinkuin me olemme selvinneet näiden edellisten 10 vuoden aikana ja niiden raskaiden tapahtumain jälkeen, jotka meidän kansallamme silloin olivat eletävänä.

Ed. L. Myllymäki: Kun täällä aletaan käsitellä fascistien painostuksesta hallituksen laatimia sortolakiehdotuksia ja koska fascistinen liike pohjautuu taloudellisen järjestelmän ilmiöihin ja m. m. käsiteltävänä olevan lain hyväksyminen suuressa määrässä vaikuttaa yleiseen tilanteeseen, on syytä luoda lyhyt katsaus myös niihin olosuhteisiin, joissa nykyisin olemme.

Kapitalistisen talouselämän kulkiessa siihen

Puhemies, koputtaen: Kehoitän puhujaa palaamaan asiaan.

Puhuja kulkiessa siihen

Puhemies, koputtaen: Pyydän puhujaa noudattamaan minun kehoitustani. (Eduskunnasta: Pellolle!)

Puhuja: Tasavallan suojelulain al-

kuunpanoon juuri vaikuttaa se, että pääomat ovat kasaantuneet harvempiin ja harvempiin käsiin, ja silloin kuin muutamilla harvoille kasaantuu

Puhemies, koputtaen: Jollei puhujaa noudata minun kehoitustani, minun täytyy lopettaa hänen puheenvuoronsa. (Eduskunnasta: Ulos!)

Puhuja: Nyt esilläoleva hallituksen esitys on monessa suhteessa sellainen, että työtekevä väestö ei sitä missään tapauksessa voi hyväksyä. Jos me tarkastelemme näitä hallituksen esityksen esittämiä perusteluita, niin me näemme näissä monia varsin harhaanjohtavia perusteluita. Hallituksen perusteluissa sanotaan, että kokemus on osoittanut, että nykyaikainen valtio voi olla alttiina äärimmäisyssuuntien ajamista kumousliikkeistä ja toimeenpanemista järjestyksenhäiriöistä aiheutuville vaaroille. Näistä äärimmäisyssuunnista on vaarallisimpia kommunismi, joka ei kohdistu määrättyyn yhteiskunnalliseen tai valtiolliseen järjestykseen, vaan joka jäytää sivistys- ja oikeusvaltion elinjuuria. Tämä väite on, kuten sanoin, harhaanjohtava, sillä joka vähänkään on tutustunut työväenliikkeen aakkosiin jo Marxin ja Engelsin ajoista ja myös nykyisin ilmeneviin ilmiöihin, niin täytyy todeta se seikka, että ennenkaikkea työväenliike pohjautuu oikeudellisiin toimintoihin, koska työväenliikkeen tarkoituksena on juuri se, että yhteiskuntajärjestys muutetaan sellaiseksi, että toinen asukas ei voi hyötyä varojensa perusteella toisen työn kustannuksella, ja että siis jokaisella asukkaalla on ansionsa perusteella olosuhteet järjestettävä. Ei siis mikään, ellei tämä tällainen järjestelmä ole oikeudellista järjestelyä. Minä voisin vielä huomauttaa siitä, että esityksen allekirjoittajana on ollut Suomen pienviljelijäpuolueen edustajaehdokas ministeri Kaila. Pitäisi perehtyä, kun on asettunut pienviljelijäpuoluetta johtamaan, tällaisiin kuten sanoin, peruskysymyksiin, sillä juuri pienviljelijäväestöhän joutuu nykyisen järjestelmän olosuhteissa suunnattomasti kärsimään. Ei siis pitäisi lähteä kirjoittamaan tällaisten perustelujen alle nimeänsä. (Huutoja eduskunnasta.)

Perusteluissa väitetään myös, että kommunismin leviämisen tähden fascistipiirit pyrkivät harvainvaltaan. Tämäkään perustelu ei kestä totuutta. Täällähän on niin

monin kerroin osoitettu, että fascismi taistelee myös porvarillista kansanvaltaa vastaan ja ennenkaikkea vähemmistökansallisuuksien sortamiseksi. Ja tällaisena juuri kansallisvihan merkeissä fascismi aitosuomalaisuusliikkeessä esiintyy. (Naurua eduskunnasta.)

Lisäksi on muistettava, että yksin- ja harvainvalta on vallinnut kaikkialla, ennenkuin työväenliikettä ilmenikään. Ja työväenliikkeen voimakkaan toiminnan kautta on monessa maassa järjestys porvarillisesta yksinvallassa siirtynyt n.s. kansanvaltaan. (Eduskunnasta: Niinkuin Venäjällä!)

Lakiehdotuksen mukaan voi tasavallan presidentti laajoilta joukoilta viedä kansalaisoikeudet. Yhden viranhoidajan määrättäväksi siis jäisi perustuslaissa turvattujen oikeuksien ohjaaminen, ja koska presidentin toimikin kuuluu kapitalistista järjestelmää

Puhemies, koputtaen: Kun puhuja ei noudata minun määräyksiäni, minä kiellän häntä jatkamasta. (Eduskunnasta: Puhuja pelloille!)

Puhuja yrittää jatkaa.

Puhemies: Puhuja lopettaa puheensa!

Puhuja yrittää jatkaa.

Puhemies: Eduskunnan istunto keskeytetään 1/2 tunniksi.

Puhuja: Ryhmämme tulee vastustamaan lain hyväksymistä.

Täysistunto keskeytetään klo 12,45.

Täysistuntoa jatketaan

klo 13,15.

Keskustelu jatkuu:

Ed. Lohi: Kun eduskunta on nyt kesken kesän kiireisintä aikaa kutsuttu koolle aikana, jota ei eduskunta ollut aikaisemmin suunnitellut, täytyy jo siitä käsittää, että siinä ovat olleet aiheuttamassa erittäin vaka-

vat ja painavat syyt. Eduskunta on kutsuttu koolle nyt käsittelemään sellaista lainsäädäntöä, jota hetken tilanne on näyttänyt ehdottomasti vaativan.

Mitkä ovat ne syyt, jotka tällä hetkellä tällaista lainsäädäntöä nimenomaan vaativat? Täällä ed. Ryömä teki sen kysymyksen ja tahtoi osoittaa, että mitään syytä tällaiseen lainsäädäntöön tällä hetkellä ei ole olemassa. Minun käsitykseni asiasta on toinen.

Minä voin olla yhtä mieltä ed. Ryömän kanssa siinä, että kommunistinen liike ei ole sen elinvoimaisemmaksi tullut tällä hetkellä kuin se on ollut ennenkin. (Vasemmalta: Heikontunut!) Minä myönnän myös sen, että kommunistinen liike meidän maassamme on siinä asemassa, että mitään välitöntä vaaraa kommunistisesta vallankaappauksesta tällä hetkellä ei ole. Meidän yhteiskuntamme on siinä määrin varustettu, että ilman vierasta apua meidän kommunistit ovat siihen voimattomia. Minä annan täyden arvon ja tunnustuksen myöskin sille valistustyölle, mitä sosialidemokraatit maan työväestön keskuudessa ovat tehneet kommunismin vaarallisuudesta, sen periaatteiden hirmuisuudesta, sen pyrkimyksestä, joka tarkoitukseltaan on verinen diktatuuri. Tämä on aivan oikein ja se on ilolla merkittävä. Mutta vaikka asia näin on, niin minä olen vakavasti sitä mieltä, että eduskuntaa ei ilman syytä ole kutsuttu tällä kertaa koolle tällaista lainsäädäntöä suorittamaan.

Jos me avoimin silmin seuraamme, niin kuin jokaisen kansalaisen velvollisuus on ollut seurata, viime aikojen tapauksia ja tapausten kehitystä, niin jokaisen täytyy tunnustaa, että meidän sisäpoliittinen tilanne on siinä asteessa, että ehdottomasti tarvitaan lainsäätäjän eduskunnan, Suomen korkeimman valtiomahdin, toimenpiteitä saada rauhallinen elämä maassa edelleen jatkumaan. Mutta samalla on minun käsitykseni, että mitkään eduskunnan ja hallitusvallan keinot eivät voi rauhaa tällä hetkellä saada aikaan, ellei lainsäädännön kautta saada sulkea sille rienaavalla toiminnalle, jota kommunistit meidän maassamme ovat harjoittaneet.

Kun meidän vapaamielisten lakien turvissa on verrattain julkisesti voitu suorittaa valtiopetokseen yllyttävää toimintaa harjoittaa, kun julkista sananvapautta, yhdistysvapautta, kokoumisvapautta on niin väärin käytetty kuin meillä on väärinkäy-

tetty, kun kommunistien toiminta on saanut sellaisia muotoja, että se on mennyt yhä rivommaksi ja rivommaksi, että kansan sielusta jo nuoresta pitäen koetetaan saada kitketyksi pois kaikki se, mikä on pyhää, jaloa, hyvää ja oikeata, ennenkaikkea uskonto, joka opettaa, että ihminen on vastuunalainen tekemistään vielä näkymättömän maailman edessä, se on ennenkaikkea saatava kansan sielusta kokonaan juurrutetuksi pois, kaikki se, mikä on jaloa, ihmistä korkealle kehittävä ja tähtäävää, se tahdotaan lapsesta pitäen ihmisen sielusta kitkeä pois ja kasvattaa uusi polvi kokonaan eläimelliselle asteelle verenhimoiseksi pedoksi — ei ole ollenkaan ihmeteltävää, että sellaiset vakavat vanhemmat, jonkalaista meidän kansamme suuri enemmistö on, varsinkin maalaiskanssa, jos ne ovat erittäin suurella murheella katsoneet sitä, eikä meidän valtiovalalla ole mitään keinoja estää sitä turmelusta, joka tulevaa sukupolvea tällä tavalla turmelee. Kun isänmaan rienaaminen on mennyt niin pitkälle, ettei tunnusteta itseään enää oman maan kansalaisiksi, ulkonaisilla tunnusmerkeillä jo tahdotaan erottaa, että punainen paita pitää olla pöksyn päällä ja vieraan vallan kokardi otsassa, onko silloin ihmeteltävää, jos kärsivällisyyden malja kuohahtaa yli reunojen vakavien isänmaallisten kansalaisten mielissä?

Mutta tässä valossa on myös ymmärrettävää, että kun kansan sielu tällä lailla pääsee kuohumaan, niin silloin on aivan selvää, että tämä kuohunta saavuttaa myös sellaisia muotoja, joita ei rauhallisessa laillisessa yhteiskunnassa voida oikeina pitää, että lakia mennään ylittämään oman käden oikeudella.

Kun tilanne on tällainen, niin se minun mielestäni panee lainsäätäjän ja kansanvallan todellisen ystävän ajattelemaan myöskin sitä, mitä on tehtävä, että saadaan rauha maassa palautetuksi, mitä on tehtävä, että saadaan kansanvalta säilytetyksi, eduskunnan auktoriteetti kansan silmissä pidetyksi korkealla. Ja tällä hetkellä, minun käsittääkseni, on juuri se hetki, jolloin koko kansan kateet ovat kiinnitettyinä tähän eduskuntasaliin, ymmärtääkö kansan eduskunta, mitä kansan sielussa tällä hetkellä sykkii. (Vasemmalta: Se on nälkä!)

Meillä on vuosikymmenien aikana myöskin Europassa nähty sellaisia surullisia kokemuksia, että ne kansat, jotka olivat onnis-

tuneet saamaan kansanvaltaisen yhteiskunta- ja valtiojärjestyksen, ne ovat myöhemmin sen menettäneet. Diktatuurivalta on astunut kansanvallan tilalle. Mistä syistä näin on käynyt? (Ed. Paasivuori: Ovatko ne onnellisia nyt sitten?) Pohjimmainen syy, minun käsittääkseni, on siinä, että ne kansakunnat eivät ole olleet vielä sillä kypsyyssasteella, että ne olisivat kansanvallan puitteissa kyenneet kansakunnan elämää johtamaan rauhallista, onnellista tietä eteenpäin. Ja silloin kun niin on käynyt, niin rauhaa rakastavat kansalaiset ovat hädissään turvautuneet suorastaan diktatuuriin pelastukseensa siitä kaaoksesta, mihin kansanvalta oli johtamassa. (Ed. Keto: Ei se ole oikein!) Nämä esimerkit silmien edessä pitää jokaisen kansanvallan ystävän ja kannattajan olla tietoinen siitä, että käsittää myöskin ne vaarat, mitkä kansanvaltaa ovat uhkaamassa. Ja minun käsitykseni on, että tällä hetkellä on tilanne sellainen, että ellei eduskunta ymmärrä sellaisen lainsäädännön tarpeellisuutta, mitä varten nyt eduskunta on kutsuttu tänne, niin emme kukaan voi mennä takuuseen, kuinka jaksetaan rauha maassa säilyttää. (Oikealta: Oikein!) Ja juuri tässä mielessä on, käsittääkseni, hallitus valmistanut nämä tällaiset lakiehdotukset.

Onhan tilanne maassa ollut sellainen, että tällaisen lainsäädännön puutteessa on hallituksen ollut pakko kansalaisvapauksia rajoittaa, jotka meillä ovat perustuslaissa turvatut. Ja tämä on, käsittääkseni, ollut hallituksen ehdoton isänmaallinen velvollisuus. Eikö silloin ole oikein, että saatetaan ne lailliset keinot, kun mitä suurin onnettomuus koko maata ja kansaa on uhkaamassa, joiden nojalla hallitus voi laillisesti rauhan maassa saada säilytetyksi?

Voitaneen väittää: Hallituksella olisi ollut keinoja vallattomuudet estää nykyisenkin lainsäädännön puitteissa. (Vasemmalta: Ainakin valtuus!) Minä tahtoisin vakavasti huomauttaa, että kun tilanne on sellainen, että isänmaallisten kansalaisten oikeat ja pyhät tunteet ovat pohjavaikuttimena, niin ei minkään isänmaallisen hallituksen ole mahdollista pakottaa valtakunnan voimakeinoja käytettäväksi noita isänmaallisia kansalaisia vastaan. Liike on saanut niin suuren laajuuden, kuin se on tällä hetkellä saanut, että sen takana, nimittäin kommunistisen rienauksen lopettamisen takana, sen takana

on, minä rohkenen väittää enemmistö Suomen kansasta ja sen takana on ennen kaikkea Suomen kansan se vakavin aines, Suomen talonpoikaisaines yhtenä miehenä (Eduskunnasta: Kirjapainoja hävittämässä! Ihmisiä kyyditsemässä). Juuri tässä mielessä, että tasavallan presidentille, valtiovallalle annetaan mahdollisuus vaikeissakin tilanteissa pelastaa kansakunta uhkaavasta kaaoksesta, sitähan tarkoittaa tämä tasavallan suojelulaki.

Täällä ed. Ryömä huomautti, että tämän lain nojalla voi vallassa oleva hallitus tukkia kaikkien muiden suut. Minä pyydän nimenomaan huomauttaa samaa kuin herra pääministeri, että kun suojelulaki on niin kansanvaltainen, että eduskunta yksinkertaisella äänten enemmistöllä voipi tuollaiset säädökset kumota, niin onko tämä tähdätty silloin kansanvaltaa vastaan. Silloin jos säädökset ovat sellaisia, että pitää saavuttaa määräenemmistö rauhan turvaamiseksi, silloin voidaan sanoa, että diktatuuri on suojannut itsensä täydellisesti. Mutta silloin kuin yksinkertaisella äänten enemmistöllä voi eduskunta, jos voimassa oleva hallitusvalta valtuuksiaan väärin käyttää, tuollaiset valtuudet ottaa pois, niin on turhaa väittää, että tämä on kansanvaltaa vastaan tähdätty tällainen lainsäädäntö. Mutta eduskunta on kutsuttu koolle ei ainoastaan yksinomaan tätä lakia, mutta koko sitä sarjaa varten mikä nyt on lähetettävänä valiokuntiin. Siitä minä kanssa olen sitä mieltä, että tällainen lainsäädäntö on aivan tarpeellinen ei ainoastaan lainsäädäntö sellaisen poikkeustapauksen varalta, mikä voi sattua ja tällä hetkellä on sattunut, mutta myös lainsäädäntö, joka estääkin sen rienaamisen, jota painovapauden ja sananvapauden turvissa on niin suurin määrin saatu meidän maassamme harjoittaa, suorastaan sellaisen toiminnan, joka pyrkii ensin sisältä rappeuttamaan koko kansan yksilöt, ja sillä tavalla valtiokaappaus sitten saada toteutetuksi, kun kansan sielu on saatu vastustuskyvyttömäksi, kansan sielusta kitketyksi pois kaikki se mikä on oikeaa, jaloa ja pyhää. Minä myönnän sen, että Europan vanhoissa kulttuurimaissa, niissä tullaan toimeen niinkin laajan kansalaisvapauden turvissa kuin mitkä meillä (Eduskunnasta: Ja myös meillä!) on, mutta on otettava huomioon, että kansalaisvapauksien oikeinkäyttö riippuu ennenkaikkea siitä kulttuu-

ritasosta, missä kansakunta on, ja valitettavasti on todettavissa, että meidän maassamme on vielä suuret joukot kaikkein alhaisimmalla kehitystasolla olevia joukkoja, joihin helposti tuo julkinen rienaus on istutettavissa.

Minä huomautan myöskin siitä, että ei ole kunniaksi eikä lisää meidän eduskuntamme arvoa se, että eduskunnassa istuu ryhmä sellaisia jäseniä, jotka ajavat niitä tarkoituseriä, jotka meidän korkein tuomioistuimemme on tuominnut rikollisiksi vaikka toisella nimellä. Ei ole kunniaksi meidän eduskunnallemme se, että ryhmästä yksi toisensa perään tuomitaan maan- ja valtiopetoksesta. Kansakunnan velvollisuus, jos mieli sen säilyttää kansanvaltaisen elämän rauhallisen kulun, sen velvollisuus on pyrkiä torjumaan kaiken sen, mikä pyrkii hävittämään koko kansakunnan itsenäistä elämää. Mutta ennenkaikkea, jos kansakunnan keskuudessa ilmenee voimia, jotka valtakunnan rajojen ulkopuolelta johdettuina tahtovat suorastaan tuhota koko kansakunnan itsenäisen olemassaolon, sellaisten voimien kotipaikka ei ole lainsäätäjän paikka. Vielä vähemmän sellaisia voimia voi sallia sellaiset maat, jotka luonnontieteellisen asemansa puolesta ovat sen tulivuoren juurella, josta tuo lokavirta koetetaan koko sivistyneeseen maailmaan lähettää. Niiden kansakuntien velvollisuus on ennenkaikkea pitää silmänsä auki suuremmassa määrässä kuin niiden kulttuurikansojen, jotka ovat korkealla sivistystasolla ja etäämpänä tuosta tulivuoresta.

Kun hetki on tällainen, niin minä rohkeineisin toivoa, että kaikki isänmaalliset kansalaiset, jollaisia eduskunnassa epäilemättä on ja täytyy olla, voisivat yhtyä yksimielisesti pitämään pystyssä meidän kansanvaltaisen yhteiskuntajärjestyksen kaikkia sitä uhkaavia vaaroja vastaan, sillä onhan aivan selvä, että silloin kuin kansan sielu tuollalailla kuohuu, silloin pyrkii myös olevain kansanliikkeiden yhteyteen pesiytymään sellaisia voimia, joille ovat kansanvaltaisen yhteiskuntajärjestyksen perustukset kokonaan vihan esineenä ja pyrkivät johtamaan kansan sielua toisille urille, kuin mihin kansan sielu itse pyrkii. Ja kun näin on, niin minä olen vakuutettu, että kaikkien sellaisten voimien, joita fascismin nimellä voidaan kutsua, toimenpiteet kilpistyvät omaan mahdottomuuteensa, jos

kansan eduskunta ymmärtää oikein tehtäväänsä, ymmärtää oikein isänmaallisen velvollisuutensa, mitä tilanne vaatii. Ja maalaisliiton eduskuntaryhmä on yksimielinen siitä, että nykyhetken tilanne vaatii sensuuntaista lainsäädäntötoimenpidettä, jolle hallitus nyt on tien viitoittanut.

Minä tahtoisin vielä huomauttaa: Hetki on niin vakava. Nyt ei ole meidän aika syytellä toisia, mitä on tehty, mitä on tekemättä jätetty, mitä on vallattomuuksia tapahtunut. Kaikkien meidän katse on kohdistettava eteenpäin, millä tavalla kansakuntamme pelastetaan siitä kaaoksesta, johon se on joutumassa. (Eduskunnasta: Hyvä, hyvä!)

Ed. Ählström: Jag ber herr talman att i likhet med några föregående talare få med några ord beröra den bakgrund, mot vilken enligt min uppfattning dessa regeringens propositioner böra ses.

I det drama, som nu utspelas här i landet, är överlämnandet av dessa regeringens propositioner ett mellanspel, som mot bakgrunden av vad som sker i landet i mitt tycke närmast har något av en tragikomisk effekt, så makabert det än kan låta att använda det ordet i en så allvarlig stund. Här hava vi nu några lagförslag, som skola remitteras till utskott och där bliva föremål för noggrannt och allvarligt överbäggande; varje ord, varje kommatecken skall noga överbäggas för att pröva dess verkan — alldeles som om dessa lagar och landets lagar överhuvudtaget ännu och även i närvarande stund vore på något vis betydelsefulla aktstycken, alldeles som om vi även i närvarande stund skulle leva i ett land, där lagbunden ordning är rådande.

Emellertid veta vi ju var och en i huru ringa grad detta nu är fallet. Här föreslås nu t. ex. en lag som skulle möjliggöra ett tillfälligt upphävande av vissa medborgarfriheten tryggande bestämmelser. Flere av de paragrafer i regeringsformen, som propositionerna avse att tillfälligt eller på längre tid upphäva, äro ju redan i praktiken upphävda, delvis, såsom redan av statsrådets här upplästa berättelse har framgått, med regeringens aktiva medverkan, delvis med dess, kan man med fog säga, passiva medverkan. Till de paragrafer, som upphävts med regeringens aktiva medverkan, hör ju § 10 i RF.,

som avser att trygga medborgarnas tryckfrihet. De övriga i denna proposition berörda paragrafer, de som gälla medborgarnas rätt till personlig frihet och som gälla medborgarnas hemfrid äro också kränkta och på det mest upprörande sätt kränkta, och kränkas fortfarande varje dag. I vår barndom läste vi på skolbänken om Birger Jarls lagstiftning på 1200-talet, om hans stiftande av lagar om hemfrid och tingsfrid, men de 700 år, som hava förflutit sedan dess, de ha tydligen icke varit nog att lära vårt folk dessa grundbegrepp för ett samhällsliv, som vill tillämpa den enda arbetsform, varunder ett ordnat samhällsliv kan existera, nämligen laglighetens. Och det har inte förmärkts, att regeringen, och övriga lagliga myndigheter, skulle hava ingripit med tillräcklig kraft för att kunna förhindra dessa lagkränkningar. Man kan sålunda med ett visst fog säga, att dessa grundlagsparagrafer ha praktiskt upphävts med regeringens passiva medverkan.

Dessa propositioner, som nu överlämnas, avse sålunda att så att säga i efterhand vinna formell laglig bekräftelse på ett tillstånd, som de facto redan är rådande. Men vilka garantier har man för att det stannar vid detta? Vilka garantier har man för att de lagar riksdagen stiftar, de som stiftats tidigare och de, som eventuellt ännu kunna komma att stiftas i republiken Finlands riksdag — vilka garantier har man för att de verkligen komma att iakttagas? Sådan lagen nu ter sig, har man enligt min uppfattning ganska små garantier i det avseendet. Och vid sådant förhållande ter sig denna lagstiftarvanda i det närmaste skäligen överflödigt. Vi ha redan nu kommit till ett tillstånd, då man kunde säga, som en sorgligt ryktbar polismästare under det tsaristiska förtryckets tid, när han på frågan, vilken lag han stödde sig på vid en viss lagstridig åtgärd, svarade öppet: „Ingen lag alls”. Det är herr talman litet på det sättet nu också, att här vidtagas åtgärder både från regeringens och från enskilda medborgares sida, men med regeringens goda minne, vilka stöda sig på „ingen lag alls”.

Mot bakgrunden av detta allmänt kända förhållande ter det sig ganska hopplöst att lagstifta i egentlig mening. Men det förslag till skyddslag, som här nu lägges fram, det avser ju också att upphäva, åt-

minstone för viss tid, vissa grundlagsparagrafer och att införa ett visst administrativt godtycke i dess ställe. Den är däri-
genom, denna skyddslagsproposition, kan man säga, i stil med den anda, som nu är rådande. Men denna anda kan inte få bli bestående. Detta tillstånd kan ju inte få bli bestående. Det bleve det dock i viss mån, om skyddslagen, med dess rätt för presidenten att upphäva en serie grundlagsparagrafer, bleve lag.

Jag hoppas herr talman därför, att detta lagförslag med dess införande av administrativt godtycke i grundlags ställe aldrig skall bliva lag.

Ed. Schaubman: Herr talman! Jag har bett om ordet endast för att skingra vissa missförstånd rörande det lagförslag, som nu föreligger för remiss till utskott, missförstånd som jag tycker mig märka gå igen även uti statsministerns yttrande. Den s.k. skyddslag för republiken, som regeringen nu förelagt riksdagen, är icke en skyddslag för republiken i den mening man t. ex. i Tyskland använt uttrycket, och det är ju till Tyskland man har hänvisat tidigare här i denna riksdag, då från enskilt håll eller en hel grupps sida initiativ togs till stiftande av en skyddslag för republiken. Den tyska skyddslagen är en undantagslag med begränsad giltighetstid. Den antogs först att gälla för fem år, sedermera antogs den med vissa förändringar ytterligare att gälla för två år. Därpå följde en kort mellantid utan någon skyddslag, tills i år, i mars månad, tyska riksdagen på nytt antog en skyddslag för republiken. Giltighetstiden för denna lag begränsas till ikraftträdandet av den nya tyska strafflagstiftningen, men i varje fall till utgången av år 1932. Den tyska skyddslag för republiken riktar sig främst emot den antirepublikanska agitationen och propagandan. Då den först stiftades, riktade den sig främst mot de terroristiska dåd som hade förekommit, som hade förövat från högerextrema organisationers sida.

Den skyddslag för republiken, som vår regering förelagt riksdagen, har också en förebild i den tyska lagstiftningen, men den har icke som förebild den undantagslag med begränsad giltighet, som i Tyskland bär namnet skyddslag för republiken,

utan den har som förebild vissa stadganden i en artikel i Tyska rikets författning. Dessa stadganden hava inkommit i Tyska rikets författning för att ersätta de stadganden eller den lag, som före och under världskriget fanns, rörande krigstillstånd. Man ansåg nämligen under den nya tyska regimen, att det icke vore nödvändigt att bibehålla det institut, som kallas krigstillstånd, i lagstiftningen. Man föredrog att i form av vissa allmänna fullmakter åt rikspresidenten bereda denne möjlighet att vid krigstillstånd eller under uppror, eller när den allmänna ordningen starkt äventyrats, uppnå samma syftemål. Då statsministern här antydde att regeringen för sin del gärna såge att utom denna lag om skydd för republiken också lagen om krigstillstånd bleve antagen, så förefaller det mig som om här just ett missförstånd skulle föreligga, som om man icke skulle hava haft klart för sig att den lag som regeringen kallar skyddslag för republiken, dessa fullmakter för presidenten, äro avsedda att ersätta lagen om krigstillstånd. Det synes mig självklart att om denna lag bleve av riksdagen antagen, lagen om krigstillstånd icke längre är behövlig.

En annan fråga är den, om man icke kan antaga lagen om krigstillstånd och i stället förkasta den lag, som regeringen nu kallar skyddslag för republiken, men vilken som sagt icke är en sådan i samma mening som man i Tyskland fattar saken.

Jag skall efter detta, herr talman, be att något få beröra också den tyska statsförfattningen i de delar, i vilka den blivit kopierad uti regeringens nu överlämnade proposition.

De stadganden, som hänföra sig till detta ämne i Tyska rikets konstitution, gå icke fullt så långt som regeringens proposition. I den tyska konstitutionen talas icke om att presidenten skulle erhålla diktatoriska fullmakter för det fall, att „fara hotar riket”. Man har i Tyskland naturligtvis väl förstått, att ett dylikt svävande begrepp icke borde få bli en förutsättning för tillämpning av diktaturstadganden. Varför vår regering, ehuru den i övrigt har kallerat propositionen på den tyska konstitutionen, har tillagt denna förutsättning, „när fara hotar riket”, vore egentligen mycket svårt att förstå, om man inte däri

funne ett självförsvar för de åtgärder regeringen redan har vidtagit. Men det synes mig som om regeringen icke behöft i denna form söka skydd för åtgärder, om vilka den själv säger, att de vidtagits i strid med lag. Denna fråga, om regeringens förfarande under nuvarande exceptionella förhållanden, komma vi ju, herr talman, att behandla i annat sammanhang, då regeringens meddelande rörande dess tillvägagångssätt föredrages här. Det synes mig således att, om man överhuvudtaget önskar antaga den lag, som regeringen kallar skyddslag för republiken, därur borde åtminstone utmönstras bestämningen „när fara hotar”.

I ett annat avseende avviker vår regerings proposition också från det tyska mönstret. I den tyska konstitutionen säges uttryckligen, att de diktatoriska fullmakterna åt presidenten under vissa undantagsförhållanden givas „vorübergehend”, alltså tillfälligt. Man kan säga att detta uttryck icke har så stor betydelse — det kan jag gå in på —, då det ju icke är meningen i något fall att giva presidenten diktatoriska befogenheter på obestämd tid, men vad jag icke kan förstå är, att man utelämnat detta uttryck från propositionen, då man i övrigt överhuvudtaget har mycket noga kopierat den tyska författningen.

Jag måste bekänna att, då frågan om lagen om krigstillstånd tidigare har varit före, jag då, utan att dock offentligt uttala mig, har hyst den uppfattning, att det vore ändamålsenligare ur lagstiftningssynpunkt och även i övrigt att antaga sådana stadganden, som ingå uti tyska rikets konstitution, än att stifta en lag om krigstillstånd. Men min förutsättning för denna ståndpunkt har varit den, att de diktatoriska fullmakterna skulle ges endast under samma förutsättningar, som lagen om krigstillstånd skulle komma att tillämpas, d. v. s. endast under krig och uppror — uppror definierat såsom t. ex. uti 1928 års proposition om lag om krigstillstånd har skett.

Jag har således principiellt ingenting emot en sådan lagstiftning som den nu föreslagna, blott därmed avses endast att ersätta lagen om krigstillstånd. Detta innebär tillika, såsom herrarna veta, att denna lag om fullmakt för presidenten att utfärda „nödförordningar” under exceptio-

nella förhållanden icke skulle behöva stiftas, såsom regeringen nu måst föreslå beträffande sin lag, nämligen så som om grundlag är stadgat, emedan en sådan fullmaktslag, som jag nu här för min del förklarat mig villig att omfatta, faller inom ramen för § 16 R.O. Man har enligt min åsikt att välja mellan lagen om krigstillstånd och en dylik fullmaktslag.

Jag tror att av det som jag anfört framgår, att åtminstone denna proposition icke är sådan, att man för lugnets och fridens skull nödvändigt måste svälja den just sådan som den förelagts. Jag har det bestämda intrycket, att man icke hunnit med övervägande av alla på saken verkande omständigheter bereda detta lagförslag. Huruvida riksdagen av utanför stående makter tillåtes att sakligt och grundligt bereda ärendet, det är en sak, som jag icke kan avgöra. Men jag uttalar som ett önskningsmål, vilket jag hoppas, att alla medlemmar av riksdagen skola kunna omfatta, att riksdagen skall kunna få ingå i en lugn och saklig prövning av icke blott den nu för remiss föredragna propositionen, utan ock av de övriga propositioner, som i dag skola till utskott remitteras.

Pääministeri Kallio: Ed. Schauman on oikeassa siinä, että nimellisesti Saksan suojelulaki on aivan erilainen kuin tämä, joka kantaa samaa nimeä, mutta hän itse jo myönsi myöskin sen, että Saksan hallitusmuodossa on, niinkuin täällä herra oikeusministeri nimenomaan lausunnossaan huomautti, aivan tämänsuuntaiset määräykset kuin tässä tasavallan suojelulain nimeä kantavassa laissa.

Täällä on ed. Schauman katsonut, että tämä laki olisi tarpeeton siinä tapauksessa, jos täällä hyväksyttäisiin sotatilalaki, joka on ollut eduskunnassa kauan vireillä ja josta myöskin nykyinen hallitus viime marraskuussa antoi esityksen. Herra oikeusministeri huomautti täällä jo äskeisessä lausunnossaan, että nämä lakiesitykset eivät vastaa asiallisesti toisiaan, sillä sotatilalakia ei ole tarkoitus käyttää muuta kuin sotatilan ja kapinan vallitessa, mutta tätä lakia on tarkoitus soveltaa, milloin valtakuntaa uhkaa vaara taikka milloin yleistä järjestystä on tuntuvalla tavalla häiritty taikka yleinen järjestys ja turvalli-

suus on vakavasti uhattuna, siis paljoa lievemmissä tapauksissa, ja sentähden tälle on annettu juuri se muoto, että tasavallan presidentti tarvittaessa voisi antaa tarpeellisia määräyksiä, joista kumminkin viipymättä on tieto eduskunnalle ilmoitettava ja eduskunta yksinkertaisella äänten enemmistöllä voi päättää, jäävätkö ne ja missä määrin edelleen käytäntöön. Siis näillä on aivan eri tarkoitukset ja epäilemättä tarvitaan ne molemmat.

Ed. Schaudmanin viimeiseen ajatukseen, jossa hän lausui sen toivomuksen, että eduskunta asiallisesti nämä käsittelee, tietysti voi jokainen yhtyä.

Ed. A m p u j a : Tämä nuori tasavalta on ollut syntymäaikoinaan varsinkin heikko, valtiovalta voimaton järjestystä pitämään. Näinä aikoina meillä on tultu siihen, että meidän valtiovaltamme asiallisesti on melkein päliin vahva, ainakin tavallisissa oloissa ajateltuna vallankumouksellisia aineksia kurissa pitämään. Ja herra pääministerin lausuntokin oikeastaan osoitti sen, että siihen on hallituksen käytettävissä olevat voimat riittäneet. Se varsinainen tämän hetken vallankumouksellinen liike, mikä kommunistisen puolueen nimellä on kulkenut, on nimittäin kaikissa viimeaikaisissa otteissa ollut heikompi kuin koskaan. Siitä oli näytteenä niin viime elokuun punainen päivä kuin marraskuun suurlakko-yritys. Kun vielä ottaa huomioon heidän keskinäiset riitansa, niin olisi luultu melkein päyksinkertaisen porvarillisen valtiomiestaidon tai ymmärryksen voivan huolehtia järjestyksestä näihin vallankumouksellisiin aineksiin nähden täysin levollisesti ilman mitään poikkeuksellisia toimenpiteitä. Kun niin ei kumminkaan käynyt, niin on jotain muuta takana. Eihän suinkaan ollut voimassaolevan lain puute estämässä hallitusta ryhtymästä Vaasassa palauttamaan yleistä järjestystä taakseen kääjärauhan, mikä Suomessa on aina vanhoista ajoista asti kuulunut hyvään järjestykseen ja hyviin tapoihin. Eihän mikään laki olisi kieltänyt, vaan päinvastoin käskenyt, hallituksen varustamaan mahdollisimman voimakkaan poliisivartioston ja sitäpaitsi meidän hallituksemme erikoisturvajoukko, suojeluskuntajärjestö, olisi vielä ollut asetusten mukaan oikeus komentaa avuksi. Siis järjestyksen rikokset eivät ole aiheutuneet siitä, että ei ole ollut riittävästi

laillisia valtuuksia hallituksella, vaan järjestyksen rikokset ovat aiheutuneet siitä, että järjestyksen häiritsijöinä ovat esiintyneet samat voimat, jotka hallitus on aseellisesti varustanut. Siinä on meidän yhteiskuntamme heikkous, sairaus, josta se ei pääse millään poikkeuslainsäädännöllä. Se on painettava mieleensä kaikkien niitten, jotka luottavat tasavaltaan, kansanvaltaan ja aikovat sen turvissa eteenpäin mennä. Ennenkuin siinä suhteessa on uudistus tullut, ei meillä ole mitään takeita, ettei milloin mikin lahekunta Lapualta tai muualta tule puimaan korkeimman hallitusvallan eteen nyrkkiä ja sanomaan „Näin on tehtävä ja heti”. Ja löytyy ryhmäkuntia, jotka julkisen sanan avulla selittävät tämän voimakkaaksi kansanliikkeeksi, joka vaalii kaikkia hyviä tunteita, mitä tämän kansan keskuudessa on, josta Iltalehti ja monet muut julkaisut ovat selvänä näytteenä näinä aikoina olleet. Ne tarkoitukset, mitä tällä nykyaikaisella epäjärjestyksiä aikaansaavalla liikkeellä ajetaan takaa, ovat toistaiseksi hyvin epämääräisiä. Niitä tarkoituksia ei ole selventänyt sekään, mitä lapualaisten oma lakiesitys sisältää, koska ainakin eilen illalla saatujen tietojen mukaan se ei ole sen virallisen valtuuskunnan tekemä laki tai ei ainakaan lopullisesti hyväksymä ja tarkastama. Siis siinä, ehkä näiden viikkojen todellisessa hallitusvallassa näyttää olevan ainakin toistaiseksi hiukan vielä kortit sekaisin (Eduskunnasta: Hoiperteliijoita) niin hoiperteliijoita, on ilmeisesti.

Kun asia on niin, ettei hallitus ole kyennyt käyttämään voimassa olevaa lakia järjestyksen turvaamiseksi, niin olisi sen luultu ottavan toisen kannan asiaan kuin mitä se on ottanut, sen olisi ollut tunnustettava kykenemättömyytensä tähän, ruveta hieromaan sovintoa toisten puoluekumppaniensa kanssa hallituspohjan laajentamisesta, palauttamaan järjestystä voimassaolevan lainsäädännön avulla. Mikään poikkeuslaki minun käsittääkseni ei kykene meidän maassamme järjestystä palauttamaan voimasuhteiden, hallituksen ja muiden vapaiden aseellisten voimien suhteiden ollessa semmoiset kuin ne nyt ovat.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Esitys lähetetään perustuslakivaliokuntaan.